

Knausgårds skrivekunst: Ulvene fra evighedens skov æder én på flere måder

Den norske forfatter Karl Ove Knausgårds seneste bog er nu udkommet på dansk. Foto: Sølve Sundsbø

Bo Heimann05.06.2022

BØGER // ANMELDELSE – Man kan igen nyde Karl Ove Knausgårds mesterlige spænd mellem det lille livs tristesse og udsigten til evigheden i hans nye roman om bedemanden Syvert, som i jagten på den sande historie om sin afdøde far cirkler rundt om store spørgsmål om liv, død og evighed. Efter endt læsning er **Bo Heimann** dog optaget af nogle helt andre spørgsmål.

Ulvene fra evighedens skov

Forfatter: Karl Ove Knausgård

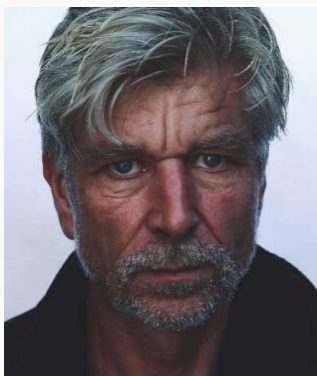
Forlag: Linghardt & Ringhof. Oversat fra norsk af Sara Koch. Udkom d. 19. maj 2022

Jeg læste *Ulvene fra evighedens skov* hen over en weekend. Med dens 798 sider er det ellers en rigtig stor bog, men som altid med Knausgård, så er læsningen i første omgang en svir – man læser umiddelbart flydende, glad og let fra side til side, fra konkret hverdagsrealisme til tunge emner som tid, død og evigt liv, fra realisme over forskning til uforklarlige begivenheder.

Sådan var det med forrige epos, *Morgenstjernen*, og sådan er det igen. Det er fængslende og interessant. Karaktererne træder frem og ind i én, og jeg bliver oprigtig optaget af dem og deres skæbne. Det er stor skrivekunst.

Vi kender den fra den imponerende Min Kamp-serie, selvom *Ulvne fra evighedens skov* ligesom *Morgenstjernen* heller ikke er autofiktion, men en både spændende og mærkelig blanding af hyperrealisme og forskning tilsat mysticisme, filosofi (især russeren Fjodorov og hans tanker om at omgå døden) og antydede tegn fra oven.

Ligesom i *Morgenstjernen* flyder virkeligheden også denne gang mere og mere ind i en uhyggelig gråzone sammen med noget uvirkeligt og overnaturligt.

Forfatteren, der allerede er blevet præmieret med adskillige internationale priser, kommer til Danmark i oktober for at modtage H.C. Andersen Prisen. Foto: Wikimedia Commons

Stjernen over Syvert

Beskrivelserne af den helt almindelige hverdag er drejet op omkring Syverts liv som ung mand i 1980'ernes Norge. Han har overstået værnepligten og bor hjemme hos mor igen. Det er svært udholdeligt for den unge mand, som vi følger minutiøst til fest, til fodbold, i forsøgene på at finde arbejde (det ender med et job som medhjælper hos en bedemand) og interessen for det modsatte køn.

Især relationen til den yngre bror, Joar, er smukt skrevet frem. Faderen døde, da Syvert var ti år, men minderne fylder, også i drømme optræder faderen, og da Syvert finder faderens gamle papirer, finder han også kærestebreve fra en hidtil ukendt kvinde i Rusland. Det viser sig, at faderen ikke blot havde en affære derovre, men at et barn kom til verden som resultat af den. Syvert har simpelthen en ældre søster.

[Så mange sider for det her?](#)

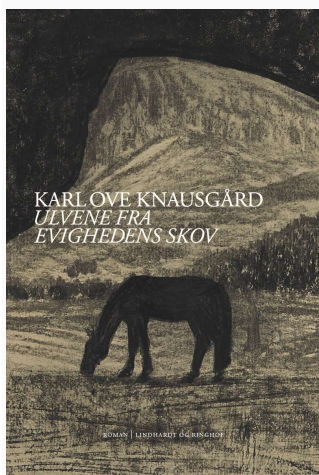
Søsteren følger vi i bogens anden del. Hun uddanner sig som biolog og siden som læge – hvilket Knausgård bruger til at lægge en masse videnskabelige resultater og spørgsmål ind i historien (uden nogen svar i øvrigt, alt står åbent til læserens egen videre undren). Hvordan er det med livet, er alting i kontakt med alt andet levende, og kan døden undgås eller om ikke andet udsættes?

Syvert mødes mange år efter som voksen – nu som etableret bedemand – med søsteren i Rusland, hvor de ender med det åbne spørgsmål: Begik deres far egentlig selvmord?

Til sidst viser den uforklarlige stjerne fra *Morgenstjernen* sig igen på himlen til alles skræk og forundring.

Spørgsmål i hobetal løftes: Er døden livet værd, er det i det hele taget værd at dø, eller skal vi stræbe efter evigt liv? Spørgsmål som vi overrækkes til egen videre udforskning. Den normale virkelighed slår for alvor revner og blandes med noget udefineret mærkeligt, måske ligefrem overnaturligt.

Det bliver en fortættet atmosfære af uhyggelighed, og det fungerer atter.

Men for første gang efter at have læst Knausgårds samlede forfatterskab sidder jeg et stykke tid efter endt læsning med en lidt forstyrrende tanke: Så mange sider for det her?

Blev det egentlig ikke lidt kedeligt med alle de hverdagsdetaljer, var den første del om Syverts ungdom ikke for lang en prolog til den mere spændende del to, blev alle biologiske fakta egentlig ikke lidt for mange og lettere opremsede, og er det her måske lidt en soufflé, der egentlig burde være faldet sammen, hvis det ikke havde været for Knausgårds mesterlige spænd mellem det lille livs tristesse og udsigten til evigheden?

Undervejs i læsningen optrådte spørgsmålene næsten ikke. De præsenterede sig bagefter som et minde om momentvis utålmodig kedsomhed, jo, men mest som en eftersmag, der alligevel ikke lægger sig helt tydeligt på tungen. For måske er det hele – alle detaljerne og alle de mange sider – netop præmissen for, at bogen æder én, som den gør?

dødenKarl Ove Knausgård

Bo Heimann

Bo Heimann, f. 1971, har som journalist og forfatter skrevet om eksistens, kultur og samfund i 25 år. Han er uddannet journalist fra DJH i 1997 efter praktik på Det Fri Aktuelt. Han er forfatter til en roman, en biografi om John Lennon og et